

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วันป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาวัดมาด้วยกันเราก็ต้องการความสงบของใจ ทุกคนต้องการความสงบนะ โลกมันร้อน ก็ต้องหาความร่มเย็น แต่เวลามาวัดแล้วมันก็ร้อน ร้อนเพราะว่าธรรมชาติ วัดกับโลกนะ โลกเห็นใหม่ โลกกับธรรม !

ถ้าโลกกับธรรมเห็นใหม่ โลกก็สภาวะของโลก ธรรมะคือความเข้าใจสภาวะโลกนั้น พอเข้าใจตามสภาวะของโลกนั้น มันก็ร่มเย็น ทั่วๆ ที่โลกร้อนอยู่แต่ธรรมะเย็นได้

นี่ก็เหมือนกัน แต่ถ้าเราเป็นโลก เราอยู่กับโลกเราเราร้อนนะ พอมาวัด วัดมันก็สภาพวัดแบบนั้นนะ มันก็ภูมิอากาศเหมือนกัน ธาตุ ๔ เหมือนกัน เพียงแต่คุณธรรมความเป็นธรรมในหัวใจ นั้นเป็นธรรม !

ธรรมะนี่ยั่งยืน ธรรมะนี่มีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสมณโคดมเป็นองค์ที่ ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาแล้ว ๔ องค์ องค์ที่ ๕ พระศรีอริยเมตไตรย อนาคตวงศ์ยังมีไปเรื่อยๆ นี่พอตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เวลาสิ้นสุดแล้วธรรมะมันยั่งยืน !

ยั่งยืน คือใจดวงนั้นมันสิ้นสุดแห่งทุกข์แล้ว มันจะไม่เวียนในวัฏฏะนี้อีก แต่โลกมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกนี้เป็นอนิจจังเห็นใหม่ โลกนี้เป็นอนิจจัง ไซ้ ! เราเกิดมากับโลก เราปฏิเสธโลกไม่ได้หรอก คนที่มีธรรมะนะ ไม่ปฏิเสธโลกหรอก

คูสิ เวลาคนที่ปฏิบัติไม่เป็นเห็นใหม่ เวลาเกิดมา เกิดมาจากไหน เกิดมาจากธาตุ ๔... ไซ้ ! เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพ่อแม่ทั้งนั้นนะ เราเกิดมาจากพ่อแม่ เราเกิดมาจากโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาจากโลก เราเกิดมาจากโลก เกิดมาจากพ่อแม่

แต่พ่อแม่เห็นใหม่เป็นโลก กตัญญูทเวทิตี ! พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เป็นเพราะให้ชีวิตเรามา เรามีความกตัญญูทเวทิตี เราต้องดูแลพ่อแม่เรา ถ้าเราดูแลพ่อแม่เรา เราจะดูแลพ่อแม่เราในสถานะไหนล่ะ ถ้าดูแลพ่อแม่เราในทางโลก เราก็เกื้อหนุนจนเจือกัน

ถ้าเราดูแลพ่อแม่เราทางธรรม ! เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช พระเจ้าสุทโธทนะเจ็บช้ำน้ำใจนัก ในครอบครัวมันกระเทือนกันไปหมดล่ะ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีการเสียสละ ไม่มีการแยกออกมา มันจะเป็นธรรมไปได้อย่างไร มันก็เป็นโลกทั้งนั้น

แต่เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเสียสละออกมาจากพระราชวัง พระเจ้าสุทโธทนะ โห.. เจ็บช้ำน้ำใจนะ นางพิมพานอนฟังข่าว เจ้าชายสิทธัตถะอยู่ทางไหนจะหันหัวไปทางนั้น ทั้งๆ ที่ก็เสียใจนะ เพราะไปไม่ได้รำไม่ได้ลากันเลย แต่มันก็ยัง... ชาติทุกข์ ชาติความรู้สึกคุณงามความดีใจ ถึงจะน้อยเนื้อต่ำใจขนาดไหน ก็ฟังข่าวนะ

ระบบกษัตริย์นะ แว่นแคว้นมีกษัตริย์ มันก็มีการข่าวทั้งนั้นนะ ข่าวว่าไปอยู่ที่ไหน ถึงไหน เขารู้ได้ทั้งนั้นนะ เพียงแต่ว่าการกระทำๆ อย่างไร ฟังข่าว ฟังต่างๆ เห็นใหม่

แต่ด้วยสิ่งต่างๆ ก็ยอม อยู่ทางไหน ก็นอนฟังข่าวว่าเจ้าชายสิทธัตถะทำอะไรนอนกับดินกินกับทราย ทั้งๆ ที่ตัวเองก็นอนอยู่บนเตียงบนตั่ง ก็นอนลงกับพื้น ทำเหมือนกัน ! นี่ไง ทำเหมือนกันเห็นใหม่ สิ่งนี้เพราะโดยชาติทุกข์

การเสียสละออกไปเฉพาะเรื่องของโลก โลกมันก็ทำได้ คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ธรรมเนียมต่างๆ ทำต่างๆ มันก็เรื่องโลกทั้งนั้นนะ ฆานโลกียะก็เรื่องโลก ต่างๆ มันไม่เข้าสู่สัจธรรมเห็นใหม่ โลกมันเปลี่ยนแปลงความประพฤติปฏิบัติ

ข้อปฏิบัติเห็นใหม่ โลกมันเปลี่ยนแปลง โลกมันเป็นอนิจจัง สรรพสิ่งมันเปลี่ยนแปลงหมด สิ่งที่เปลี่ยนแปลงมันเป็นอนิจจัง ฟังได้ใหม่ สิ่งที่ฟังไม่ได้เราไปยึดเกาะทำไม แต่เราประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้แหละ ข้อวัตรปฏิบัติเขาว่าเป็นโลก

มีเพื่อนหมู่คณะมา บอกว่า เฮ้ย ! เขาทิ้งกันหมดแล้ว เขาไม่ทำหรรอก มันเป็นเรื่องโลกๆ นี่ก็เหมือนกัน เราทำนี่ก็เป็นเรื่องของโลก แต่เรื่องของโลกเห็นใหม่ คุณสิ เรื่องโลก คุณความละเอียด คุณความสมควรแก่ความเป็นจริง มันมีเหตุมีผลของมัน ถึงจะโลกก็เป็นเหตุผล เพราะมันอาศัยโลกนี้แหละ อาศัยสมมุติอันนี้แหละจะเข้าไปสู่ความจริง ถ้าเราไม่ได้อาศัยโลก อาศัยสมมุติ มันไม่ใช่ความจริงเลย เราจะเข้าไปสู่ความจริงได้อย่างไร

แต่ความจริงอันนั้นเห็นใหม่ ความจริงอันนั้นที่ว่ามั่นคงที่ ความจริงอันนั้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ธรรมะมีการเปลี่ยนแปลงนะ ถ้าจิตใจเป็นธรรมแล้วมันไม่มีการเปลี่ยนแปลง มันคงที่ของมันอย่างนั้นนะ

แต่ ! แต่ในเมื่อเป็นแก่นเป็นแกน คุณสิ คุณแกนของโลกรู้ไหม แกนของโลกมันยังเอียงนะ เวลาแผ่นดินไหวแต่ละครั้งนะ แกนของโลกเอียง กาลเวลาเปลี่ยน โลกมันจะเอียงไป ถึงเวลาโลกนี้ทางวิทยาศาสตร์แล้วมันต้องย่อยสลาย ต้องทำลายตัวของมันเองไป

แต่ในทางธรรมนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “โลกนี้เป็นอจินไตย” อจินไตยเพราะเหตุใด เพราะมันเปลี่ยนแปลง มาทำลายขนาดไหน มันก็เปลี่ยนไป โลก.. ดาวใหม่.. เกิดตลอดเวลา มันจะมีดาวดวงใหม่อยู่ตลอด จักวาลมันจะมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน มันมีการเปลี่ยนแปลงของมันเห็นใหม่

แต่เป็นอจินไตยคือมันมีของมันอยู่ไง ถ้ามันเปลี่ยนแปลงอย่างไร โลกก็ต้องมีของมันอยู่ เพราะจิตวิญญาณมันมี โลกมันเป็นอย่างนี้

ถ้าโลกเป็นอย่างนี้มันพึ่งอะไรได้ ถ้ามันพึ่งไม่ได้เห็นใหม่ มันพึ่งไม่ได้ ! แต่มันเป็นเครื่องอาศัย ข้อวัตรปฏิบัตินี้ก็เครื่องอาศัยเห็นใหม่ ถ้าเราไม่มีข้อปฏิบัติ เวลาประพฤติปฏิบัติ คนปฏิบัติมันจะรู้นะ นั่งทั้งวันทั้งคืนนะ มันอึดอู้ แต่นี่บอกว่า มันอึดอู้ขึ้นมา มันมีข้อวัตรเห็นใหม่ มาทำข้อวัตร กวาดลานวัดต่างๆ ทำความสะอาดต่างๆ มันก็ผ่อนคลายของมัน

สิ่งที่ผ่อนคลาย การกระทำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมวินัยไว้ ถ้าเราก้าวเดินตามนั้นมันถูกต้องดีงามทั้งนั้นนะ แต่เริ่มต้นทำใหม่ๆ มันไม่ถูกต้องดีงาม

เพราะอะไร เพราะมันขัดแย้งกับใจของเรา มันไม่สะดวกสบายไปทั้งนั้นนะ มันขัดแย้งไป

แต่พอเราทำไป.. ทำไป.. เราจะเห็นคุณประโยชน์ของมัน คุณติ เวลาเรานึกยา เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย หมอเขาเอาเข็มทิ่มเข้าไปนะ เวลาเราเอาเข็มทิ่มกันนะเราเจ็บขำน้ำใจเปล่าๆ นะ แต่พอหมอทิ่มเข้าไปนะ เขานึกยาให้เรา เขารักษาโรคของเราให้หายนะ

ข้อวัตรปฏิบัติเวลาใจมันทำเข้าไปเห็นใหม่ ข้อวัตรปฏิบัติมันคลายไป มันคลายสิ่งยึดมั่นถือมั่นของมัน มันคลายของมันออก ถ้ามันคลายออกมานะ เราจะเห็นคุณประโยชน์ของมัน

เวลาครูบาอาจารย์ท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มันเป็นสิ่งที่ลึกลับมหัศจรรย์ มหัศจรรย์เท่ากับสอนใครไม่ได้เลยเพราะความรู้อันนั้นมันเป็นเป้าหมายแล้วเป้าหมายนี้มาจากไหน เป้าหมายนี้ อ้อ.. มันมาได้เพราะข้อวัตรปฏิบัติ มันมาได้เพราะวิธีการไง

ถ้าวิธีการอันนั้น เรายังรักษาวิธีการอันนั้นไว้ แม้จะไปถึงเป้าหมายแล้ว แต่ถ้าเรารักษาวิธีการนี้ไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลัง ไว้ให้แก่ผู้ที่ก้าวเดินต่อมา เรายังรักษาข้อวัตรนั้นไว้ ไม่ใช่ว่าข้อวัตรนั้นมันจะเป็นคุณธรรม

คุณติ เราทำเข้าวัตร โลกเขาก็ทำกันนะ ทำความสะอาดเขาก็ทำของเขาเหมือนกัน ทำความสะอาดเขาก็ทำของเขาอยู่ที่ในส่วนของเขา ที่แห่งนั้นเขาทำเพื่อความเป็นอยู่ของเขา แต่เราทำเพื่อโลกไง เราทำเพื่อธรรม เราทำเพื่อสังฆธรรม ถ้าเอาโลกทำนี้แหละ แต่ทำเพื่อสังฆธรรม สังฆธรรมจะเกิดขึ้นมาได้ยังไง มันเกิดขึ้นมาจากเราปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริงเห็นใหม่

เราทำสิ่งนั้นแล้วเราวางไว้ ความชื่นใจ เพราะเราเป็นคนทำใช้ใหม่ เวลาเราเสียสละทาน เราเสียสละไปเพื่อใคร เราเสียสละสิ่งของที่หลุดออกจากมือเราไปเห็นใหม่ สิ่งผู้ที่ได้ของเราไปดำรงชีวิตของเขา นี่สิ่งนั้นที่ดำรงชีวิตของเขา สิ่งที่เราได้มาคืออะไร คือความอึดอ้อมใจ

ถ้าความอึดอ้อมใจ มันก็แค่ชั่วคราว พอคนทำบุญบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า มันจะชิน พอมันชิน ทำเป็นเป็นจรตนิสัย มันฝืนออกไปไม่ได้ แต่มันก็ไม่ดูคึดมันไม่ดูคึดขึ้นมา เราก็ต้องทำให้มากขึ้น

เรานั่งสมาธิภาวนา มันก็ละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไปเห็นใหม่ ทำทานร้อยหนพันหนไม่เท่าถือศีลหนหนึ่ง ... ถือศีลหนหนึ่ง ไม่เท่ากับทำสมาธิหนหนึ่ง มันมีของมันนะ เพราะมีสมาธิ นี่สังขธรรม ! เพราะสมาธิมันฝังไปในใจแล้ว สมาธิมันก็เป็นอนิจจัง สมาธิก็เป็น โลก เพราะสมาธิเกิดจากจิต สมาธิก็ต้องเสื่อมไปธรรมดา แต่จิตที่มันได้สัมผัสความสงบของใจอันนั้น มันจะฝังใจอันนั้น

คนทำความสงบของใจได้ ถ้ามันจะฟุ้งซ่านแค่ไหนนะ เวลามันเปลอ มันไปตามเขา ถ้ามีสติเมื่อไรนะ ทำไมเราโง่ขนาดนี้ เราออกมาอยู่กับโลกทำไม เราออกมาอยู่กับความคิดเราทำไม ความคิดนี้เป็น โลก ความคิดมันเกิดจากจิต มันเป็น โลก

ความคิดมันเป็น โลก เพราะมันเกิดดับ มันเป็นอนิจจังเหมือน โลกนี่แหละ แล้วถ้าเข้าไปสู่พลังงาน เข้าไปสู่ความรู้สึกของเรา มันเป็นความสงบร่มเย็น แล้วเราโง่ทำไม เราขาดสติทำไม เราออกมารับรู้กับความคิดเราทำไม

ออกมารับรู้ความคิดออกมาอยู่กับโลก มันก็ตื่นเต้น ไปกับโลก พอตื่นเต้นไปกับโลก มันก็เป็นความเร่าร้อน เพราะมันเป็นอนิจจังของมัน มันเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว แล้วพลังงาน ไปอยู่กับความเปลี่ยนแปลง มันก็เปลี่ยนแปลงตลอดไป แต่ถ้ามันทิ้งความเปลี่ยนแปลงนั้น แล้วมาอยู่กับตัวมันเอง มันหยุดพลังงาน พลังงานตัวจิตนี้ไม่เคยตาย

พลังงานนี้ไม่เคยตาย ! เป็น “สันตติ” เพราะสันตติเป็นดวงๆ คำว่าเป็นดวงๆ นะ เพราะว่ามันไม่มีอะไรจะพุด เพราะมันจินตนาการไม่ได้ไง มันจินตนาการจิตของตัวเองไม่ได้ พอบอกว่าเป็นดวงๆ มันจินตนาการได้ไหม อิกก็ดวง ก็ดวงก็ว่าไป ก็ดวงๆ แล้วก็ดวงละ มันจะร้อยแปดดวง หรือมันจะกี่แสนดวง มันจะกี่ล้านดวง เพราะความคิดมันเกิดตลอดเวลา มันจะกี่ล้านดวงละ

แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามา พอความสงบของจิตเห็นใหม่ มันเป็นหนึ่งในเดียว หนึ่งในเดียว มันเป็นสันตติ หนึ่งในเดียวตั้งอยู่ได้อย่างไร พอจิตมันสงบเข้ามา ฐิติจิต มันเข้าไปอปปนา

สมาธินี้ มันก็หนึ่งเดียว มันเกิดพลังงาน พลังงานอะไรที่มันเกิดแล้วมันคงที่ล่ะ มันไม่มี
หรรอก !

แต่ชาตู้ ! สสาร ชาตู้ มันเป็นสสารธรรมชาติที่รู้ มันเกิดของมันอย่างไร แล้ว
สันตติ สันตติอย่างไร สันตติมันเกิดในตัวมันเอง ที่มันสืบต่อตัวมันเองเห็นไหม ปัจจัย
การนี้มันจะเป็นปัจจัยการอย่างไร ถ้ามันปฏิบัติเข้าไปรู้ไปเห็น คำว่าจิตก็ดวง ก็ดวงนะ
...เหมือนสอนเด็ก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดเอาไว้ในอภิธรรม การสอนอภิธรรมเห็น
ใหม่ แม้แต่เชื้อโรค เรายังมองไม่เห็นเลย เรายังต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ส่องเลย สิ่งต่างๆ
ที่เรามองไม่เห็นนะ คูสิ คูอย่างนาโนเทคโนโลยี เห็นมันใหม่ล่ะ เวลาทำงานเขาใช้
เครื่องมือ เอาอะไรไปจับมันนะ แล้วจิตที่เป็นนามธรรม เอาอะไรรับรู้ได้ สิ่งที่ได้รับรู้ได้..

แล้วทีนี้จะสอนเด็กจะทำอย่างไรล่ะ จะสอนเด็กก็สมมุติขึ้นมาไง โอ..ความคิด
อย่างนี้เป็นดวงหนึ่ง บุคลาธิษฐาน ! สิ่งนั้นเป็นบุคลาธิษฐาน พระพุทธเจ้าจะสอน
บุคลาธิษฐาน เห็นใหม่ เวลาเราปฏิบัติ นะอย่าให้เหมือนเต่า เต่ามันหดหัวเข้ามา มันไม่สู้
สิ่งใด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศนาว่าการในพระไตรปิฎก เอา
บุคลาธิษฐาน เอาวัตถุนั้นมาเป็นตัวอย่าง แบบอย่างสอน แล้วเราก็จิตก็ดวงนะ ร้อยแปด
ดวงนะ โอ.. การ์ตูนนะ ธรรมะการ์ตูนใจ !

แต่ถ้าเป็นจริงขึ้นมา มันจะรู้ของมันอย่างไร มันเห็นของมันอย่างไร ถ้ามันเห็น
ของมันอย่างนี้เห็นใหม่ สิ่งของมันไม่ตาย เวลามันพูดมันพูดได้

จิตเป็นสันตติ สันตติคือมันสืบต่อในตัวมันเอง แล้วสืบต่อในตัวมันเอง ความคิด
ที่มันละเอียด ละเอียดขนาดไหน ถ้ามันละเอียดขนาดไหน มันจะย้อนกลับมา ถ้ารู้จริง
เห็นใหม่ ธรรมะมันไม่เคยตาย ธรรมะไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่เคยตาย ไม่เคยเปลี่ยน
โลกมันเปลี่ยนแปลงนะ มันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ต้องเป็นอย่างนี้ โลกเขาเป็นอย่างนี้
ชีวิตเราก็เป็นอย่างนี้ เพราะชีวิตเราเป็นโลก เราเกิดมากับโลกเห็นใหม่

เราเกิดมาบนโลก เราเข้าใจโลก เราอยู่กับโลก ! อยู่เพื่ออาศัย เราจะอยู่อาศัย หรือไม่อยู่อาศัย มันก็คือการอยู่อาศัย เพราะคนเกิดขึ้นมาชีวิตหนึ่ง มันต้องตายเป็นธรรมดา แต่ชีวิตนี้เห็นใหม่ เกิดมาทุกข์ยากทุกข์จนเจ็บช้ำใจขนาดไหน จะมั่งมีศรีสุขขนาดไหน มันก็ต้องตายไป !

สิ่งที่เข้ามาอยู่ที่นี่ มันเกิดจากกรรม การกระทำของเราละ ทำไมเราไม่เกิดมามั่งมีศรีสุขเหมือนเขา ทำไมเขามั่งมีศรีสุข ทำไมเราทุกข์จนขนาดนี้ คนมั่งมีศรีสุข ทุกข์จนขนาดไหน ทุกข์จนที่ไหน... ทุกข์จนในหัวใจใจ มันบีบคั้น.. บีบคั้นทั้งนั้นนะ

เราเกิดมากับโลก แล้วเราจะมีสติปัญญายับยั้งมันได้แก่ไหน ถ้ามันยับยั้งได้แก่ไหนเห็นใหม่ มันจะเข้าสู่ธรรม ถ้าเข้าสู่ธรรม ความเป็นจริงอันนั้นเห็นใหม่ ถ้ามีหลักการอันนี้แล้ว สิ่งนี้มันสังเวชนะ ปลงธรรมสังเวช เวลาปฏิบัติเห็นใหม่ เราเหมือนคุณเด็กเลย เด็กมันเล่นกันมันมีความสุขของมันชั่วคราว เคี้ยวมันก็อแง มันเป็นเรื่องธรรมดา

เรามาศึกษาปฏิบัติกันใหม่ๆ เหมือนเด็กๆ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เหงื่อไหลไหลไหล ย้อย มันมีความสุขทุกข์ความยาก ผู้ที่ปฏิบัติมีหลักมีเกณฑ์นะ เขามองแล้วมันก็ปลงธรรมสังเวช มันเหมือนเด็กๆ เด็กๆ ที่เขาเล่นขายของ

เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา จิตใจมันโดนควบคุม แล้วมันมีอนุสัย คำว่าอนุสัย มันเป็นนิสัย มันนอนเนื่อง อนุสัยเห็นใหม่ ความเคยชินของใจ แล้วมันไม่ได้ตั้งใจ มันโดนข้อวัตร มันโดนกติกาให้เข้ามาครอบงำมัน มันคิด มันฝัน มันเศร้า มันหงาย มันหงอย เดินจงกรมไปก็คอตก

นี่เหมือนกัน ! เราเห็นเด็กๆ เล่นขายของ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ถ้าเห็นเราประพฤติปฏิบัติละ มันก็เห็นสภาวะแบบนั้นแหละ มันธรรมสังเวชใหม่ มันธรรมสังเวช แต่ ! แต่ก็ต้องทำอย่างนี้ ถ้าทำอย่างนี้ไป พัฒนาการไป นั่งฝืนมัน นั่งสมาธิไป เดินจงกรมไปนะ จิตมันจะพัฒนาการของมัน มันจะมีประสบการณ์ของมัน

ถ้ามันมีประสบการณ์ของมัน มันจะเจริญเติบโตของมันขึ้นมาเห็นใหม่ ธรรมะที่ไม่เคยตาย ! ไม่เคยตาย ! มันจะเข้ามาสู่จิตของเรา จิตของเราจะสัมผัสธรรม สันติภูมิจิโก ! สันติภูมิจิโก ! เป็นปัจจัยตั้ง จิตมันสัมผัส !

ปัจจุบันนี้มันสัมผัสอะไร... สัมผัสความทุกข์ความยาก สัมผัสความเศร้าสร้อย หงอยเหงา มันสัมผัสอะไรละ แต่สิ่งนี้เป็น โลกเห็นใหม่ เป็นโลกเพราะอะไร เป็นโลกเพราะมันเปลี่ยนแปลง ความเศร้าความหงอยมันเปลี่ยนแปลงได้ ความสุข ความพอใจขนาดไหน มันก็เปลี่ยนแปลงได้

มันเปลี่ยนแปลงเพราะเป็น โลก แต่ถ้ามันเป็นธรรมละ เวลามันเป็นธรรมขึ้นมา มันไม่เปลี่ยนแปลง มันคงที่ของมัน มันจะเป็นของมัน จิตของเรามันทุกข์มันยากอย่างนี้ เราต้องมีสติ มีการควบคุม พัฒนาของมัน อย่าปล่อยไหลไปตามกระแส

ปล่อยไหลไปตามกระแส คือเราปฏิบัติกันอยู่นี้ไง เราเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนานี้ “สักแต่ว่าทำ” กิริยาก้าวเดินไป แต่คิดไปเรื่องโลกๆ ใจ แล้วคิดไปเรื่องโลกๆ ความคิดออกไป แล้วถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มีสตินี้คิดเป็นธรรมแล้ว ถึงคิดเป็นเรื่องโลกๆ นั่นละ แต่ถ้ามีสติปัญญามันจะเตือนเราไป

ดีหรือไม่ดี คิดดีหรือคิดชั่ว มันเตือนเรา นี่เป็นธรรมแล้ว ! เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะมันเป็นปัญญาที่เราจะยับยั้งเห็นใหม่ สติปัญญา สติธรรม ปัญญาธรรม มันเกิดขึ้น เพราะเรายับยั้งตัวเอง เวลาเราทำผิดพลาดกัน คนอื่นเตือนเห็นใหม่ มันไม่มั่นใจหรือว่าจริงหรือไม่จริง แต่ถ้าเรามีสติปัญญาจริงแน่นอน !

ถ้ามันคิดอยู่นี้ คิดผิดนี้มันจริงแน่นอน เพราะอะไร เพราะเราคิดเอง สติปัญญาเราทำเอง นั่นมันชัดเจนเอง คือสิ่งมันชัดเจนเห็นใหม่ เวลาเขาจับผู้ร้ายเขาต้องให้ฟ้องศาล ศาลต้องพิพากษา ผิดหรือถูกตามแต่ศาลพิพากษาเป็นผู้ตัดสิน

แต่เวลาสติปัญญาเราทำ สติปัญญาเราเป็นธรรมะ เป็นผู้ตัดสิน เราตัดสินเอง เตียวนี้ เราผิดหรือเราถูก เรารู้เตียวนี้ เราพิจารณาของเราเตียวนี้ มันตัดสินเตียวนี้ แล้วมันปล่อยวางเตียวนี้เห็นใหม่ สิ่งอย่างนี้มันพัฒนาเห็นใหม่ อัตตา หิ อัตตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ! มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่ฟังธรรม ! นี่มาวัด ! โลกมันร้อน แล้วเรามาวัด เราก็แก้ไขของเราไป มาวัดถ้าเป็นโลกมันก็ร้อน แต่ร้อนอย่างไรนะ...

เราปลูกต้นไม้เห็นไหม เวลาต้นไม้มันยังไม่เจริญเติบโต มันจะไม่ให้ร่มเงาใครหรอก แต่ถ้าต้นไม้มันเจริญเติบโต เราเชื่อได้ไหมว่าเราปลูกต้นไม้ เราปลูกกล้าจากต้นเล็กๆ ดูเดี๋ยวนี้สิ มันเป็นป่าไปแล้ว เพราะอะไรล่ะ เพราะมันเติบโตขึ้นมาใช่ไหม

แล้วหัวใจเราเติบโตไม่ได้หรือ สติ สมาธิ ปัญญาเราเติบโตไม่ได้หรือ มันเติบโตได้ ! เราพัฒนาได้ ! เราทำของเราได้ มันต้องเติบโตขึ้นมาสิ

นี่ไม่ใช่ปลูกต้นไม้แล้วก็ตายไป เหลือแต่แผ่นดินแห้งแล้ง ไม่มีอะไรเป็นร่มเงาให้หัวใจเราเลย ปลูกก็ต้น ก็ต้นก็ตายหมด ต้นไม้ปลูกขึ้นมาเท่าไรก็ไม่เป็นขึ้นมาสักต้นหนึ่งเลย ตายเกลี้ยงเลย ! มันจะมีความร่มเย็นมาจากไหน

แต่เราปลูกต้นไม้ขึ้นมา แล้วมันมีความร่มเย็น มันมีร่มเงาของมันเห็นไหม ร่มเงา นี่ไง เราพัฒนาของเรา เราปฏิบัติของเรา ร่มเงามันจะให้ความร่มเย็นเป็นสุขในหัวใจของเรา ไม่ต้องมีใครให้หรอก ใจเราจะให้ใจเราเอง เราทำของเราได้หมด เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิ

ถ้ามันทำได้ขนาดนี้ อยู่กับโลกก็ร้อน พอมาวัด มาปฏิบัติ มันมีหลักมีเกณฑ์มันก็ร่มเย็นเห็นไหม พอร่มเย็นของเราไป เราทำของเราไป สิ่งนี้มันเป็นการพิสูจน์ศาสนาจากหัวใจ

ถ้าสิ่งนี้เป็นหัวใจเห็นไหม กราบธรรมด้วยหัวใจนะ เราไม่ได้กราบธรรมด้วยความเชื่อ ความเชื่อเห็นไหม พระพุทธเจ้ามีจริงหรือเปล่า ธรรมะมันจะเป็นจริงหรือเปล่า พระที่สอนเราสอนผิดหรือสอนถูก ความเชื่อมันลึกลับแสงสย

แต่ถ้าสัมผัสมันเป็นความจริง โอ้อโฮ.. กราบจากหัวใจ ! กราบจากหัวใจนะ ! เรามีหลักมีเกณฑ์ของเราเราทำเพื่อเรา เรามาวัดแล้ววัดใจเรา ให้เป็นประโยชน์กับเรา เอวัง